

मे. पेनॉड रिकार्ड इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड या कंपनीद्वारे भूखंड क्र. ई-१, अतिरिक्त बुटीबोरी औद्योगिक क्षेत्र, ता.नागपूर (ग्रा.), जि.नागपूर येथे ७० किलोलिटर प्रतीदिन माल्ट आधारीत आसवनी व माल्ट स्पिरिट परिपक्वता आणि ६ मेगावॉट सह-वीज निर्मिती प्रकल्पासाठी प्रस्तावित प्रकल्पाच्या दि.०८/०४/२०२५ रोजी घेण्यात आलेल्या पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणीचे इतिवृत्त.

केंद्र शासनाच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाची अधिसूचना दि.१४.०९.२००६ व सुधारीत अधिसूचना दि. ०१.१२.२००९ अन्वये मे. पेनॉड रिकार्ड इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड या कंपनीद्वारे भूखंड क्र. ई-१, अतिरिक्त बुटीबोरी औद्योगिक क्षेत्र, ता.नागपूर (ग्रा.), जि.नागपूर येथे ७० किलोलिटर प्रतीदिन माल्ट आधारीत आसवनी व माल्ट स्पिरिट परिपक्वता आणि ६ मेगावॉट सह-वीज निर्मिती प्रकल्पासाठी प्रस्तावित प्रकल्पाची पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणी दिनांक ०८/०४/२०२५ रोजी दुपारी १२.०० वाजता प्रकल्पाचे प्रस्तावित स्थळ मे. पेनॉड रिकार्ड इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड, भूखंड क्र. ई-१, अतिरिक्त बुटीबोरी औद्योगिक क्षेत्र, ता.नागपूर (ग्रा.), जि.नागपूर येथे श्री. अनुप खांडे, निवासी उपजिल्हाधिकारी, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली. श्रीमती. हेमा देशपांडे, प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर हे म.प्र.नि.मंडळाचे प्रतिनिधी तथा लोक सुनावणी समितीचे सदस्या म्हणून उपस्थित होत्या व श्री. सुशिलकुमार राठोड, उप-प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर-२ यांनी समन्वयक म्हणून काम केले व अध्यक्षांच्या संमतीने दुपारी १२.०० वाजता पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणीची कार्यवाही सुरू केली. पर्यावरण विषयक लोक सुनावणीच्या वेळी उपस्थित असलेल्या नागरीकांच्या नावांची यादी सोबत जोडली आहे. (सहपत्र-१).

पार्श्वभूमी

पेनॉड रिकार्ड इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड ७० किलोलिटर माल्ट आधारीत आसवनी आणि माल्ट स्पिरिट परिपक्वता प्रकल्प तसेच ६ मेगावॉट सह-वीज निर्मिती प्रकल्प प्रस्तावित करित आहे. प्रस्तावित प्रकल्प भूखंड क्रमांक ई-१, बुटीबोरी औद्योगिक क्षेत्र महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, ता.नागपूर(ग्रा.), जिल्हा-नागपूर, महाराष्ट्र-४४११२२.

प्रयोजन व कार्यपद्धती

उप-प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर-२ यांनी अध्यक्षांच्या परवानगीने लोकसुनावणी समितीचे सदस्य व उपस्थितांचे स्वागत करून लोकसुनावणीला सुरवात केली.

सर्वप्रथम मा.निवासी उपजिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जन सुनावणी समिती यांनी जाहिर लोकसुनावणी घेण्याबाबतचा उद्देश व त्याची कार्यपद्धती समजावून सांगितली. त्यानुसार या ठिकाणी प्रकल्पाला परवानगी बाबतचा कोणताही निर्णय घेण्यात येणार नाही असे स्पष्ट केले. या जाहिर लोक सुनावणीमध्ये घेण्यात येणाऱ्या आक्षेपांची नोंद घेणे व शासनास पाठविणे एवढेच काम ही समिती करेल. त्यामुळे उपस्थित जनतेला या प्रकल्पाबाबत त्यांच्या सूचना, टिका, टिप्पणी, निवेदने व आक्षेप घ्यावयाचे असतील तर या ठिकाणी तोंडी अथवा लेखी मांडावयाचे आहेत त्याची नोंद घेतली जाईल व शासनास पाठविण्यात येईल असे सांगितले.

उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-२ यांनी भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाची अधिसूचना क्र. SO 60 (E) dtd. 27th Jan. 1994 व सुधारणा दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ नुसार लोकसुनावणी घेण्याचे प्रयोजन विशद आहे असे नमूद केले. तसेच त्यामधील तरतुदीनुसार दिनांक ०५/०३/२०२४ ला दैनिक हितवाद (इंग्रजी) व दैनिक लोकमत (मराठी) या दोन मोठ्या प्रमाणात वितरीत होत असलेल्या स्थानिक वृत्तपत्रात या पर्यावरण विषयक लोकसुनावणीबद्दल जाहीर सूचना प्रसिध्द करण्यात आली आहे असे कळविले. वृत्तपत्रांत प्रसिध्द झालेल्या सुचनांच्या कात्रणाची प्रत सोबत जोडली आहे. (सहपत्र-२).

भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाच्या अधिसूचने प्रमाणे पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल तसेच प्रकल्पाची ठळक वैशिष्टे असलेल्या संक्षिप्त अहवाल (इंग्रजी व मराठी मध्ये) व इतर माहिती असलेले कागदपत्रे विविध सरकारी कार्यालयात तसेच ग्रामपंचायत कार्यालयात ३० दिवसांपूर्वी नागरीकांच्या अवलोकनार्थ ठेवण्यात आलेले होते. जाहिर सूचना प्रसिध्द झाल्यापासून जाहिर सुनावणीच्या तारखेपूर्वी परिसरातील लोकांकडून लिखित स्वरूपात सूचना, टीका-टिप्पणी व आक्षेप मागविण्यात आलेले होते. जाहीर लोकसुनावणीच्या दिवसापर्यंत एकुण १ निवेदन म.प्र.नि.मंडळाकडे प्राप्त झाले असून प्रत सोबत जोडण्यात येत आहे (सहपत्र-३). मंडळाचा आदेश क्र. ई-२०/२०२५ पत्र क्र. BO/JD/(WPC)/PH/B-230318-FTS-0048 dtd. 18/03/2025 नुसार लोक सुनावणी समिती गठीत करण्यात आली. या आदेशाची प्रत सोबत जोडत आहे (सहपत्र-४).

उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-२ तथा समन्वयक यांनी प्रकल्प धारकाला प्रकल्पाबद्दल व पर्यावरणीय अहवालाबाबत विस्तृत सादरीकरण करण्यास सांगितले. तदनुसार, प्रकल्प धारकाच्या प्रतिनिधीने तपशिलवार मराठी भाषेत ७० किलोलिटर प्रतीदिन माल्ट आधारीत आसवनी व माल्ट स्पिरिट परिपक्वता आणि ६ मेगावॉट सह-वीज निर्मिती या उत्पादनासाठी पर्यावरण विषयक बाबींबाबत प्रकल्प परिसर, प्रस्तावित प्रकल्पाचे लाभ, प्रस्तावित सुविधा, अग्निशामक सुविधा, प्रक्रियेचे विवरण, वातावरणाची माहिती आणि अपेक्षित परिणामांची पडताळणी, जमिनीवरील घटक, वातावरण व हवामान, हवेतील घटक, परिसरातील हवेचा दर्जा, आपत्ती व्यवस्थापन योजना, हवा प्रदूषणाचे स्रोत, ध्वनी घटक, जल घटक, उपलब्ध पाण्याचा दर्जा, पाण्याचा वापर, सांडपाण्याची निर्मिती, जैविक घटक, सामाजिक आणि आर्थिक घटक, स्थानिक मूलभूत सोयीसुविधांवर होणारा परिणाम, पर्यावरण व्यवस्थापन योजना, हवेतील उत्सर्जन, सांडपाणी व्यवस्थापन, वनीकरण कार्यक्रम, काळजी व्यवस्थापन आणि परिक्षण या बाबींवर सादरीकरण केले.

सादरीकरणा नंतर उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-२ यांनी उपस्थितांना सदर प्रकल्पाबाबत काही प्रश्न, सूचना, टीका, टिप्पणी आक्षेप सुचवायचे असल्याचे त्यांनी आपले नांव व गावाचे नांव सांगुन मुद्दे उपस्थित करावे, असे आवाहन केले.

जनसुनावणी दरम्यान चर्चेतील प्रश्न, टीका, टिप्पणी, आक्षेप, सूचना तसेच प्रकल्प धारकाने दिलेली उत्तरे/आश्वासने खालील प्रमाणे आहेत:

१) श्री. सौरभ उमरेडकर, किन्ही, जि.नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	या प्रकल्पामध्ये माहिलांना प्राधान्य देण्यात येईल काय.	यावर प्रकल्प प्रवर्तकाने सांगितले की, रोजगार निर्मिती टप्प्या-टप्प्या मध्ये होणार असून यात बॉटलिंग प्लान्टमध्ये महिलांना प्राधान्य देण्यात येईल.

२) श्री. कृपेन भोबडे, बुटीबोरी, जि.नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	प्रकल्पामध्ये रोजगार मिळणार काय.	प्रकल्पाच्या बांधकामा दरम्यान ५०० ते ६०० रोजगार उपलब्ध होईल व स्थानिकांना शैक्षणिक पात्रतेनुसार रोजगारात प्राधान्य देण्यात येईल.

३) श्री. जगदिश दाबेराव, हिंगणा, जि.नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१.	या भागाच्या विकासाकरीता कोणत्या उपाययोजना करणार.	या भागातील कुशल व अकुशल युवकांना प्रशिक्षण देण्यात येईल व गावाचे सर्वेक्षण करून विकासकामाकरीता आवश्यक त्या उपाययोजना केल्या जातील.

४) श्री. संजय सत्यकार, कन्हान, जि.नागपूर

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	प्रकल्पासाठी कच्चा माल कुठून घेणार याचा पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालामध्ये खुलासा केला नाही. याबाबत रोड मॅप सादर करावा. तसेच ६ मेगावॅट विज केंद्रामध्ये कोणते इंधन वापरणार, सोलर पॉवर चा वापर का नाही. कृषी कचरा (पन्हाटी) खरेदीसाठी परिसरातील शेतकऱ्यांसोबत करार करावा.	परिसरातील शेतकऱ्यांसोबत करार करून कच्चा माल खरेदी करू तसेच परिसरातील शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करू. बाष्पकामध्ये कृषी कचरा तसेच १० टक्के कोळशाचा वापर इंधन म्हणून होणार आहे. तसेच बाष्पकास इलेक्ट्रोस्टॅटिक प्रेसीपिटेटर ही हवा प्रदूषण नियंत्रण प्रणाली बसविण्यात येईल. परिसरातील शेतकऱ्यांसोबत कृषी कचरा (पन्हाटी) खरेदीसाठी करार करण्यात येईल.
२	परिसरात वृक्ष लागवड करावी, सामाजिक प्रभावावर आक्षेप असून, त्याबाबत पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालामध्ये नोंद नाही. उद्योगामधून निर्माण होणाऱ्या राखेमुळे प्रदूषण होणार नाही, याची खात्री करावी. प्रकल्पास विरोध नसून प्रकल्पाचे स्वागत केले.	स्थानिक अशासकीय संस्थेद्वारे परिसरात वृक्ष लागवड करण्यात येईल. पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालामध्ये सामाजिक प्रभावाबाबत नमुद केलेले आहे. राखेमुळे प्रदूषण होणार नाही याची काळजी घेण्यात येईल. तसेच स्थानिकांच्या मुलभूत गरजा लक्षात घेवून कार्पोरेट सामाजिक जबाबदारीच्या अंतर्गत (CSR) त्याची पूर्तता करण्यात येईल.

५) श्री. मंगेश मांडवे, पोलिस पाटील, ब्राम्हणी, जि.नागपूर

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	कंपनीतुन कचरा व दूषित पाणी निघते व नाल्याद्वारे परिसरातील विहिरी दूषित होतात. तसेच केमीकल वासामुळे नागरिकांना त्रास होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी. स्थानिकांना रोजगार द्यावा.	प्रकल्प प्रवर्तकाने सांगितले की, या प्रकल्पामधून निर्माण होणारे कुठल्याही प्रकारचे दूषित पाणी नाल्याद्वारे प्रकल्प परिसराबाहेर जाणार नाही. याकरीता कंपनीमध्ये शुन्य द्रव्य निसःरण प्रक्रिया संयंत्रणा उभारण्यात येईल (Zero Liquid Discharge). तसेच स्थानिकांना रोजगारात प्राधान्य देण्यात येईल.

६) श्री. रंजित जिवतोडे, कन्हान, जि.नागपूर

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्पधारक/मप्रनि मंडळ यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	या प्रकल्पास पाण्याचा वापर कुठून करणार. परिसरातील जमिनीत पाण्याची पातळी खालावलेली आहे. उद्योगास लागणाऱ्या पाण्याची पूर्तता कशी करणार, तसेच परिसरातील भूजलस्तर कसा वाढवणार.	प्रकल्प प्रवर्तकाने सांगितले की, या प्रकल्पास महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून पाण्याचा पुरवठा होईल. तथापी प्रकल्प परिसरातील पावसाचे पाणी गोळा करून जलपूर्णभरण (Rainwater Harvesting) करण्यात येईल.

७) श्री. नाना सोनटक्के, सरपंच, ग्रा.प.मांगली, जि.नागपूर

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्पधारक/मप्रनि मंडळ यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	६ कि.मी. परिसरातील युवकांना रोजगार द्यावा. तसेच प्रकल्पामुळे कुठलाही त्रास होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.	परिसरातील युवकांना रोजगारात प्राधान्य देण्यात येईल. या प्रकल्पामुळे कुठलाही त्रास होणार नाही याची ग्वाही देवून मान्य केले.

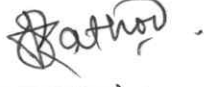
८) श्रीमती.मनिषा थुलकर, सरपंच, ग्रा.पं.ब्राम्हणी, जि.नागपूर

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चला अनुसरून प्रकल्पधारक/मप्रनि मंडळ यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	प्रकल्पाचे दूषित पाणी ब्राम्हणी परिसरामध्ये सोडण्यात येवू नये, तसेच स्थानिकांना रोजगार द्यावा.	प्रकल्पातून निर्माण होणारे कुठलेही दूषित पाणी प्रकल्प परिसराबाहेर सोडण्यात येणार नाही, याबाबत हमी देवून सुचना मान्य केली. याकरीता कंपनीमध्ये शुन्य द्रव्य निसःरण प्रक्रिया संयंत्रणा उभारण्यात येईल (Zero Liquid Discharge). तसेच स्थानिकांना रोजगारात प्राधान्य देण्यात येईल, याची नोंद घेतली.

त्यानंतर श्रीमती. हेमा देशपांडे, सदस्या, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर यांनी प्रकल्प प्रवर्तकास पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालामध्ये सामाजिक प्रभावाबाबत व इतर बाबींबद्दल आवश्यक ती सुधारणा करण्याबाबत सुचित केले.

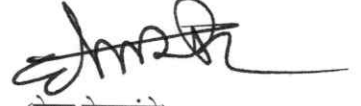
श्री.सुशिलकुमार राठोड, समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर-२ यांनी उपस्थित जनसमुदायास त्यांचे काही आक्षेप, सूचना व टिका-टिप्पणी असल्यास सांगावे असे आवाहन केले. तसेच जर कुणाच्या लेखी नोंदी असतील त्यांनी समितीकडे जमा करणे किंवा दि.०९/०४/२०२५ पर्यंत म.प्र.नि.मंडळ, कार्यालय, नागपूर अथवा जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर येथे जमा करण्याबाबत सुचित केले. उपरोक्त नागरीकांनी सुचित केलेले मुद्दे तसेच प्रकल्प प्रवर्तकांनी दिलेली उत्तरे यांची नोंद घेण्यात आली असून प्राप्त लेखी निवेदनाची सुध्दा नोंद घेण्यात येईल, असे नमूद केले.

श्री. अनुप खांडे अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा निवासी उपजिल्हाधिकारी, नागपूर, यांनी सदर प्रकल्पाबाबत उपस्थित नागरिकांच्या प्रश्नांची व प्रकल्प प्रस्तावकांच्या उत्तराची उजळणी केली. तसेच प्रकल्प प्रवर्तकांनी जास्तीत जास्त स्थानिकांना रोजगार उपलब्ध करावा, परिसरात मोठ्या प्रमाणावर वृक्ष लागवड करावी, अद्यावत प्रदूषण नियंत्रण व्यवस्था बसवावी याबाबत सूचना केल्या. तसेच उपस्थित जनतेचे आभार मानले. त्यानंतर सदर पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी संपली असे जाहिर केले.

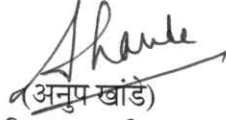
(सुशिलकुमार राठोड)

समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा
उप प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर-२

(हेमा देशपांडे)

सदस्या, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा
प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर

(अनुप खांडे)

अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा
निवासी उपजिल्हाधिकारी, नागपूर